

Marta Lipnicka*
Artur Lipnicki**
Sebastian Wojczyk***

Uniwersytet Łódzki

PRZYCZYNY I SPOSOBY PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU CYFROWEMU

Streszczenie

Rozwój technologii informacyjnych jest niewątpliwie jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów życia. W społeczeństwie powstają różnice między osobami, które posiadają dostęp do technologii informacyjnych, a tymi, które takiego dostępu nie mają. Zjawisko to określa się mianem wykluczenia cyfrowego. W artykule podjęto próbę wskazania przyczyn i sposobów przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Wyodrębniono wiele przyczyn takiego stanu rzeczy w pewnych grupach społecznych. Ponadto wskazano na przykładzie sposób przeciwdziałania zjawisku wykluczenia cyfrowego.

Słowa kluczowe: wykluczenie cyfrowe, przepaść cyfrowa, Internet, dostęp do Internetu

* marta@math.uni.lodz.pl.

** lipnicki@math.uni.lodz.pl.

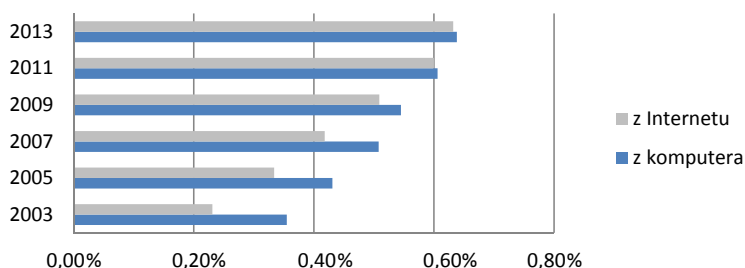
*** wojczyk@math.uni.lodz.pl.

Wprowadzenie

Dynamiczny rozwój społeczny i gospodarczy w ciągu ostatnich lat spowodował wiele zmian w jakości i poziomie życia ludzkości. Jednym z bardzo dynamicznie rozwijających się obszarów życia jest rozwój technologii informacyjnych – początkowo obecnych w nielicznych obszarach życia, aktualnie powszechnie dostępnych dla każdego człowieka. Techno-logie informacyjne, rozumiane jako całokształt zagadnień, metod, środków i działań związanych z przetwarzaniem informacji, stały się nieodzownym elementem funkcjonowania we współczesnym świecie. Zjawisko wykluczenia cyfrowego, polegające na powstaniu różnic między osobami, które posiadają dostęp do technologii informacyjnych, a tymi, które takiego dostępu nie mają, jest bardzo powszechne. Dotyczy ono wielu grup społecznych, które można zdefiniować ze względu na wiek, pochodzenie społeczne, status finansowy, wykształcenie czy miejsce zamieszkania. Wykluczenie cyfrowe jest procesem dynamicznym, stale obecnym w społeczeństwie. Jego dynamika polega na tym, że pogłębiają się różnice między poszczególnymi grupami społecznymi w związku z szybkim rozwojem technologii informacyjnych.

1. Zjawisko wykluczenia cyfrowego

Zjawisko wykluczenia cyfrowego polega na powstaniu różnic między osobami, które posiadają dostęp do technologii informacyjnych, a tymi, które takiego dostępu nie mają. Technologie informacyjne obejmują ogół zagadnień związanych z przetwarzaniem informacji, począwszy od ich pozyskiwania, poprzez przetwarzanie, selekcjonowanie, przechowywanie, aż do ich udostępniania. Przetwarzanie informacji może być realizowane przez komputer przy dodatkowym wykorzystaniu Internetu. Te dwa elementy są najpowszechniej stosowane. Wykres 1 przedstawia, jak w ciągu lat kształtowało się korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Wykres 1. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych w latach 2003–2013

Źródło: Czapliński, Panek, 2013, s. 335.

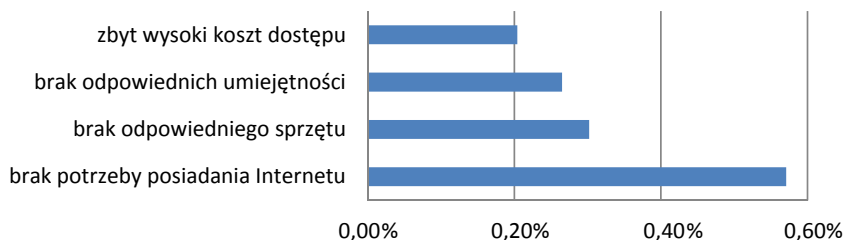
W 2013 roku znaczny odsetek społeczeństwa nie korzystał z nowych technologii: 45,2% mężczyzn i 54,8% kobiet nie korzystało z Internetu (Czapliński, Panek, 2013, s. 335). Ponadto w 2014 roku prawie 10 milionów gospodarstw domowych (77%) było wyposażonych w komputer. Odsetek gospodarstw posiadających dostęp do Internetu w 2014 roku osiągnął poziom 74%, przy czym 71% gospodarstw korzystało z łączy szerokopasmowych (Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2014, s. 2).

2. Przyczyny powstania zjawiska wykluczenia cyfrowego

Mówiąc o zjawisku wykluczenia cyfrowego, należy określić przyczyny jego występowania oraz określić grupy społeczne, których to zjawisko dotyczy. Wykluczenie cyfrowe jest problemem społecznym. Jedną z podstawowych przyczyn powstania tego zjawiska jest brak odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej korzystanie z technologii informacyjnych. Brak dostępu do Internetu w gospodarstwach domowych w roku 2013 był spowodowany wieloma czynnikami. Najważniejsze z nich prezentuje wykres 2.

Analizując dokładnie istotę problemu, łatwo można wskazać główne przyczyny, które znacząco wpływają na obecny stan rzeczy.

Wiek. Ważnym czynnikiem wpływającym na zjawisko wykluczenia cyfrowego jest wiek. Istnieje bowiem prawidłowość, zgodnie z którą ludzie starsi w mniejszym stopniu korzystają z technologii informacyjnych, w szczególności z Internetu. Wynika to z faktu, że technologie te są obecne w życiu społecz-

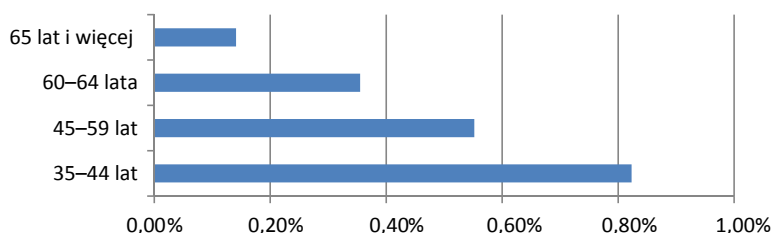
Wykres 2. Najważniejsze powody braku dostępu do Internetu w roku 2013

Źródło: Czaplński, Panek, 2013, s. 324.

nym od niedawna i jako nowe są nieznanne dla tej grupy osób i w tym sensie mniej dostępne. Osoby w podeszłym wieku w znacznej części nie wyrażają chęci poznania nowych technologii, obawiając się ich zaawansowanych możliwości. Zauważmy, że wraz ze wzrostem wieku zjawisko to się znacznie pogłębia. Osobom w podeszłym wieku korzystanie z wynalazków technicznych przychodzi z ogromnym trudem. Choroby wieku starczego w znacznym stopniu ograniczają aktywność osób starszych w zakresie korzystania z nowych technologii. Nie można jednak powiedzieć, że żadna z osób starszych nie korzysta z komputera. W tej grupie osób jest pewna część, która szuka sposobów na poznanie i stosowanie nowych technologii, w tym również Internetu. Korzystają z kursów i warsztatów organizowanych przez samorządy, różne organizacje społeczne czy uniwersytety trzeciego wieku. Szukają odpowiedzi i wskazówek u ludzi młodych, próbując na własną rękę dotrzeć do źródeł informacji koniecznych do zastosowania nowoczesnych technologii w ich życiu. Biorąc pod uwagę kryterium wieku wśród ludzi powyżej 35. roku życia, liczba osób posiadających dostęp do Internetu w domu jest wyższa aniżeli liczba osób korzystających z Internetu (Czaplński, Panek, 2013, s. 327). Oznacza to, że mimo posiadania odpowiednich warunków na korzystanie z sieci część osób z niej nie korzysta.

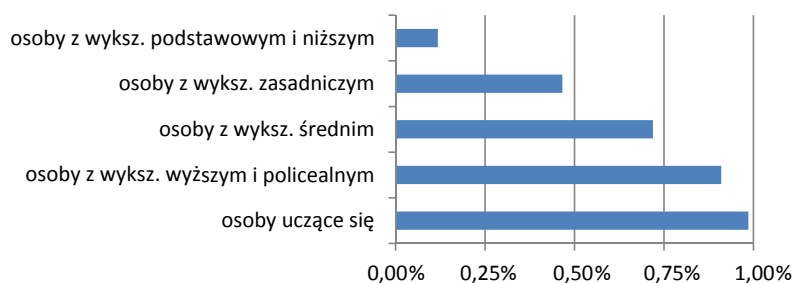
Należy również zauważyć, że osoby, które ukończyły 65 lat, stanowią 3,8% wszystkich użytkowników Internetu w roku 2013 oraz 39,9% osób, które w 2013 roku nie korzystały z Internetu (Czaplński, Panek, 2013, s. 325).

Wykształcenie. Dokonując analizy wpływu poziomu wykształcenia na korzystanie z technologii informacyjnych, otrzymujemy pewną zależność – osoby lepiej wykształcone w większym stopniu korzystają z sieci. Dane z roku 2013 przedstawia wykres 4.

Wykres 3. Procent korzystających z Internetu w różnych grupach wiekowych w roku 2013

Źródło: Czaplński, Panek, 2013, s. 328.

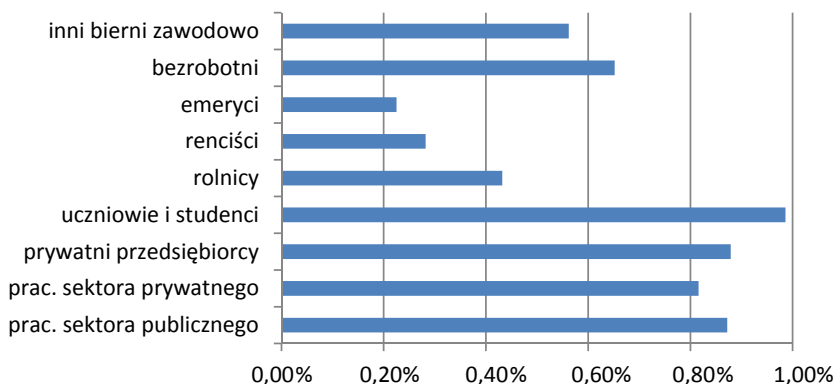
Wykres 4. Korzystanie z Internetu w zależności od wykształcenia w roku 2013

Źródło: Czaplński, Panek, 2013, s. 330.

Wysokość dochodów. Stosowanie nowoczesnych technologii informacyjnych związane jest z koniecznością inwestowania pewnych środków w celu zapewnienia sobie koniecznych warunków umożliwiających korzystanie z technologii informacyjnych. Ludzie o wyższym statusie finansowym mogą swobodnie pozwolić sobie na zakup niezbędnych urządzeń, dzięki którym mogą z tych technologii w pełni korzystać. Istnieje pewna grupa osób, dla której możliwości finansowe ograniczają lub wręcz uniemożliwiają korzystanie z nowoczesnych technologii, w tym z Internetu. Analizując cztery kwartyłe dochodów i procent korzystających z Internetu w roku 2013, otrzymujemy następujące dane: 48,5% osób, których dochód plasował się w najniższym kwartylu, oraz 82,9% osób, których dochód plasował się w najwyższym kwartylu, korzystało z Internetu (Czaplński, Panek, 2013, s. 331).

Status społeczno-zawodowy. Ważnym czynnikiem wpływającym na korzystanie z Internetu jest niewątpliwie status społeczno-zawodowy. Osoby uczące się

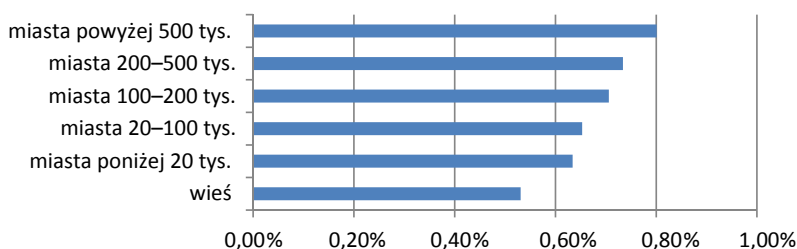
oraz osoby aktywne zawodowo w większym stopniu korzystają z sieci, w przeciwieństwie do grupy osób biernych zawodowo, bezrobotnych, emerytów czy rencistów. Jediną grupą ludzi aktywnych zawodowo, którzy w znacząco małym stopniu korzystają z Internetu, są rolnicy. Zależność korzystania z Internetu od statusu społeczno-zawodowego przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Korzystanie z Internetu w zależności od statusu społeczno-zawodowego w roku 2013

Źródło: Czapliński, Panek, 2013, s. 330.

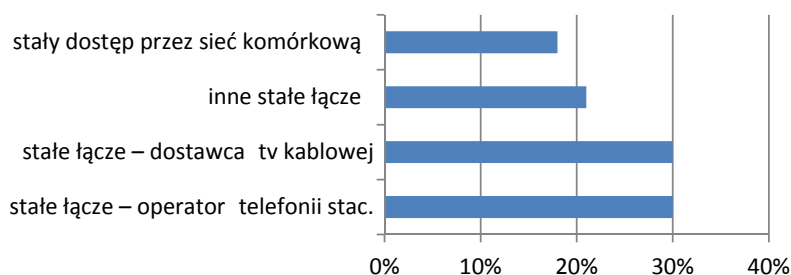
Miejsce zamieszkania. Niewątpliwie w zależności od miejsca zamieszkania zmienia się procent osób korzystających z Internetu. Wiąże się to w głównej mierze z jego dostępnością do tego medium. Duże metropolie posiadają znacznie lepszy zasięg różnego rodzaju sieci w postaci bezprzewodowej. Małe miejscowości, leżące w obszarach słabszego sygnału sieci, mają zdecydowanie utrudniony do niej dostęp. Dostępność Internetu z roku na rok staje się większa. Obszary pozbawione jego zasięgu zmniejszają się, podobnie jak te ze słabym zasięgiem – tu systematycznie jego jakość poprawia się. Wykres 6 pokazuje, jak w 2013 roku przedstawiało się korzystanie z Internetu w zależności od miejsca zamieszkania.

Wykres 6. Korzystanie z Internetu w zależności od miejsca zamieszkania w roku 2013

Źródło: Czaplński, Panek, 2013, s. 330.

Infrastruktura. Rozwój infrastruktury w znaczący sposób przyczynia się do dostępności sieci. Jak wspominaliśmy wcześniej, małe miejscowości posiadają mniejszą dostępność do Internetu, i odwrotnie, duże miasta dysponują znacząco większą dostępnością do sieci. Wykres 7 pokazuje sposoby łączenia się z Internetem w 2013 roku.

Wykres 7. Sposoby łączenia się z Internetem w podłączonych gospodarstwach domowych w roku 2013

Źródło: Czaplński, Panek, 2013, s. 318.

Niechęć. Bardzo ważnym powodem wykluczenia cyfrowego jest niechęć do korzystania z nowoczesnych technologii. Niezależnie od innych czynników pewien odsetek społeczeństwa nie korzysta z Internetu, komputera czy innych technologii informacyjnych, gdyż nie odczuwa takiej potrzeby. Zjawisko to dotyczy zarówno ludzi, którzy nie posiadają Internetu czy komputera, gdyż go nie potrzebują; jak i grupy osób, którzy komputer i Internet posiadają (oni sami lub członkowie ich rodzin).

Przedstawione powyżej zestawienie przyczyn powstania wykluczenia cyfrowego pokazuje, że zjawisko to w głównej mierze dotyczy osób słabiej wykształconych, osób starszych, osób mieszkających w mniejszych miejscowościach oraz osób o niższych dochodach. Często te przyczyny nakładają się, co dodatkowo zwiększa skalę zjawiska. Jeżeli nawet osoby należące do tych grup społecznych korzystają z Internetu, to korzystają z niego w innym zakresie niż osoby należące do grup społecznych, których to zjawisko nie dotyczy. Brakuje im odpowiednich kwalifikacji i umiejętności, nie znają różnych sposobów korzystania z sieci, dzięki którym mogliby w pewnym stopniu ułatwić sobie realizację pewnych działań. Jako jeden z powodów powstawania zjawiska wykluczenia cyfrowego została podana niechęć do stosowania technologii informacyjnych. Część osób niekorzystających z Internetu nie widzi takiej potrzeby, obawia się lub brakuje jej motywacji do podjęcia takich działań. Wiąże się to z niskimi kompetencjami, brakiem informacji o tym, co można za pomocą technologii informacyjnych uzyskać.

3. Sposoby przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu

Podjmuje się wiele prób przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Mają one na celu pokonywanie konkretnych trudności uniemożliwiających korzystanie z technologii informacyjnych oraz redukcję przyczyn występowania zjawiska wykluczenia cyfrowego. W celu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu organizuje się wiele działań, w wyniku których umożliwia się określonej grupie osób korzystanie z technologii informacyjnych. Działania te dotyczą określonych grup społecznych i mają ściśle określony cel. Ich realizacja często pozwala na wyeliminowanie kilku przyczyn powstania wykluczenia cyfrowego. Jednostkami realizującymi takie zadania są instytucje państwowe, instytucje prywatne oraz jednostki samorządowe. Działania przyjmują różną formę. Na zrealizowanie tego typu działań przeznaczają własne środki lub też starają się o sfinansowanie ich z innych źródeł. W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka dysponuje się środkami, które są przeznaczone na realizację projektów mających na celu przeciwdziałać lub zmniejszać zjawisko wykluczenia cyfrowego. Instytucje wykonują projekty samodzielnie lub też tworzą konsorcja, aby większą grupą i przy zaangażowaniu większych środków rozwiązywać problemy dla większej grupy odbiorców.

4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) jest wdrażany na terenie całego kraju, współfinansowany ze środków europejskich, opracowany w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007–2013 (NSRO). W ramach PO IG przewidziano realizację ośmiu osi priorytetowych, w tym oś priorytetową 7 – Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji oraz oś priorytetową 8 – Społeczeństwo informacyjne – zwiększenie innowacyjności gospodarki. Za realizację osi priorytetowych 7 i 8 odpowiedzialny jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Na realizację PO IG przeznaczono 12,3% środków publicznych z 67,3 mld euro dostępnych w ramach NSRO (Ministerstwo Gospodarki, 2014).

Celem głównym Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013 (PO IG) jest rozwój polskiej gospodarki oparty na innowacyjnych przedsiębiorstwach. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych: zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, wzrost konkurencyjności polskiej nauki, zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym, zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym, wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce oraz tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.

Oś priorytetowa 8 – Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki jest jednym z obszarów realizacji programów. Instytucją pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. W ramach priorytetu 8 wspierane są działania w zakresie: tworzenia usług elektronicznych, tworzenia elektronicznej komunikacji między przedsiębiorstwami, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. W ramach osi priorytetowej 8 wyróżnia się działanie 8.3 – Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu e-Inclusion. Działanie to ma na celu zapewnienie dostępu do Internetu dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym z powodu trudnej sytuacji materialnej lub niepełnosprawności. Beneficjentami tego działania są jednostki samorządu terytorialnego, grupy jednostek samorządu terytorialnego – konsorcja, związki, stowarzyszenia i porozumienia oraz konsorcja jednostek samorządu terytorialnego lub wyżej wymienionych grup jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi (Władze Wdrażające Programy Europejskie, 2015). W ramach działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka został zrealizowany program „E-Leader szansą na przeciwdziałanie wykluczeniu

cyfrowemu dla mieszkańców gmin: Moszczenica, Ujazd, Będków, Czarnocin” (E-Leader, 2012).

5. Program E-Leader

Jednym z takich projektów jest program E-Leader. „Głównym celem inwestycji jest zredukowanie bardzo wysokiego obecnie poziomu wykluczenia cyfrowego na terenie gmin: Moszczenica, Ujazd, Będków, Czarnocin, poprzez wykonanie projektu i budowę sieci szerokopasmowej pozwalającej na dostęp do Internetu osobom wykluczonym cyfrowo, należącym zgodnie z wytycznymi Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Działanie 8.3 do grupy Ostatecznych Beneficjentów (OB), m.in. osobom ubogim, dzieciom uczącym się i korzystającym ze świadczeń stypendialnych, osobom niepełnosprawnym oraz rodzinom zastępczym. Jednocześnie dostęp do Internetu zostanie zapewniony szkołom, bibliotekom oraz placówkom GOPS realizującym zadania koordynacyjne w ramach projektu. W ramach inwestycji zostanie także dostarczony OB sprzęt komputerowy w postaci notebooków oraz stacji klienckich umożliwiające korzystanie z sieci. Wyposażenie w sprzęt zostanie poprzedzone licznymi szkoleniami, m.in. z zakresu podstaw ich obsługi” (E-Leader, 2012).

Cele podrzędne:

- podniesienie poziomu wiedzy OB poprzez podstawowe szkolenia z zakresu obsługi komputera oraz ułatwienie kontaktów Ostatecznych Beneficjentów (OB) z urzędami administracji publicznej;
- wyrównanie szans w dostępie do nowych technologii dla osób mieszkających na terenach wiejskich i miejskich oraz zmniejszenie bezrobocia dzięki wykorzystaniu sieci Internet (dostęp do stale aktualnego i szerokiego wachlarza ofert pracy, ułatwienie komunikacji między firmami poszukującymi pracowników a osobami bezrobotnymi, zmniejszenie czasu i kosztów poszukiwania nowych miejsc pracy, aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych bezrobociem);
- zmniejszenie kosztów dostępu do sieci Internet oraz zwiększenie przepustowości łączny dla szkół, bibliotek, domów kultury podległych beneficjentowi i pełniących rolę koordynatora w projekcie oraz umożliwienie OB dostępu do szkoleń i kursów internetowych, w szczególności do systemów e-learningowych. Ułatwiony start w przyszłość młodzieży dorastającej w trudnych społecznie środowiskach (E-Leader, 2012).

Projekt został zrealizowany przez konsorcjum czterech gmin: Moszczenica, Ujazd, Czarnocin i Będków. Dokumentacja projektowa w celu ubiegania się o dofinansowanie została przygotowana przez zespół projektowy, wspierany przez przedstawicieli władz parlamentu, gmin oraz powiatu. Grupę tę tworzyli pracownicy Katedry Inżynierii Komputerowej Politechniki Częstochowskiej, pracownicy Urzędu Gminy Moszczenica, pracownicy Urzędu Gminy Ujazd, pracownicy Urzędu Gminy Czarnocin, pracownicy Urzędu Gminy Będków, pracownicy Stowarzyszenia LGD „Bud-Uj Razem”, przedstawiciele władz parlamentu oraz powiatu. Ponadto do stworzenia dokumentacji projektowej bezinteresownie przyczynili się przedstawiciele: Centrum Komputerowego Politechniki Łódzkiej, Władz Wdrażających Programy Europejskie, Branch Manager Manpower, Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim. Należy również zwrócić uwagę na to, że przygotowany projekt otrzymał pozytywne rekomendacje od licznych przedstawicieli świata nauki (z Politechniki Wrocławskiej, Politechniki Częstochowskiej oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego).

Mówiąc o projekcie, należy zwrócić uwagę na powód jego realizacji. Bezpośrednim powodem podjęcia działań „były ogromne problemy z dostępem do sieci Internet na terenie tej Gminy, zarówno dla mieszkańców, jak i samego Urzędu i placówek mu podległych. Ponadto teren Gminy zamieszkiwany jest w dużej mierze przez osoby ubogie, których nie stać na zakup komputera i ponoszenie cyklicznych wydatków związanych z opłatami abonenckimi. Zauważmy, że Gmina Moszczenica leży w samym centrum Polski, a poziom wykluczenia cyfrowego, niestety, jest ogromny. Jeden z autorów Programu Funkcjonalno-Użytkowego samodzielnie i bezinteresownie zbudował sieć bezprzewodową, łączącą szkoły, GOK, Urząd Gminy. Co więcej, przez kilka ostatnich lat administrował tą siecią. W trakcie opracowywania dokumentacji technicznej dla Gminy Moszczenica Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania BudUj-Razem zaproponowało stworzenie konsorcjum czterech gmin, które także zainteresowane są niesieniem pomocy ludziom wykluczonym cyfrowo. W wyniku porozumienia władz tych gmin powołano konsorcjum, którego celem jest zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego mieszkańców” (E-Leader, 2012).

Wskaźniki Projektu:

- 514 gospodarstw domowych otrzyma dofinansowanie dostępu do Internetu, wybudowane zostanie 195 km sieci Internetu szerokopasmowego oraz stworzona zostanie w pełni redundantna infrastruktura sieciowa. Zakupionych ma być 514 zestawów komputerowych i terminali abonenckich,

- 19 jednostek sektora publicznego otrzyma dofinansowanie dostępu do Internetu. Zakupionych zostanie 57 zestawów komputerowych dla Lokalnych Punktów Konsultacyjnych (LPK). Zakupione zostaną 4 nowoczesne serwery wraz z oprogramowaniem oraz zostanie scentralizowane zarządzanie usługami sieciowymi w szkołach i urzędach,
- 1285 osób uzyska możliwość dostępu do Internetu, 3027 osób skorzysta z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektu, 19 jednostek sektora publicznego skorzysta z utworzonych aplikacji i usług teleinformatycznych. Przeprowadzonych zostanie 80 szkoleń, przeszkolone zostaną 1562 osoby z obsługi komputera i podstaw korzystania z sieci Internet (E-Leader, 2012).

Projekt został zrealizowany na obszarze czterech gmin: Moszczenica, Ujazd, Będków, Czarnocin. Wnioskodawcą projektu było Konsorcjum Gmin: Moszczenica, Ujazd, Będków, Czarnocin, a liderem projektu Gmina Moszczenica. Wkład własny do projektu wynosił 0% wartości projektu po podpisaniu aneksu (wcześniej 15% budżetu projektu), a dofinansowanie 100% wartości projektu po podpisaniu aneksu (wcześniej 85% budżetu projektu). Całkowity koszt realizacji projektu wynosił brutto 12 696 317,50 zł. Projekt był realizowany przez dwa lata, a okres jego trwałości wynosi pięć lat. Zostały złożone dwa wnioski. Pierwszy z nich zajął pierwsze miejsce w suplemencie do naboru 1/2011, a drugi zajął drugie miejsce na liście rankingowej 2/2011 (E-Leader, 2012).

Podsumowanie

Zjawisko wykluczenia społecznego jest wyraźnie obecne we współczesnym społeczeństwie. Istnieje wiele czynników, które wpływają na jego powstanie i utrzymywanie się, podstawowymi są m.in.: wiek, wysokość dochodów, wykształcenie, status społeczno-zawodowy, miejsce zamieszkania, infrastruktura oraz niechęć, rozumiana jako brak motywacji do korzystania z technologii informacyjnych. Czynniki te często występują łącznie, dodatkowo pogłębiając skalę zjawiska. Podejmuje się wiele prób mających na celu zredukowanie liczby osób, których ten problem dotyczy. Działania te związane są zarówno z poprawą infrastruktury umożliwiającej dostępność do Internetu, jak również podniesieniem kwalifikacji i motywacji ludzi do podjęcia działań mających na celu korzystanie z technologii informacyjnych. Jednym z działań jest realizacja programów

finansowanych z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka działanie 8.3 – Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu e-Inclusion. Projekty obejmują zasięgiem całe gminy i poprawiają dostępność Internetu między innymi poprzez budowę sieci światłowodowej, zapewnienie osobom objętym projektem komputerów z dostępem do Internetu, w ich ramach prowadzone są szkolenia w zakresie technologii informacyjnych. Podejmowanie takich działań może w znaczącym stopniu zmniejszyć zjawisko problemu wykluczenia cyfrowego, co będzie mieć pozytywny skutek dla całości społeczeństwa.

Bibliografia

- Czapiński J., Panek T. (2013), *Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków*, „Quarterly of University of Finance and Management in Warsaw”, vol. 7.
- E-Leader (2012), *E-Leader szansą na przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu dla mieszkańców gmin: Moszczenica, Ujazd, Będków, Czarnocin*, www.elider.moszczenica.eu/.
- Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie (2014), *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce w 2014 r.*
- Ministerstwo Gospodarki (2014), *Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – informacja ogólna*, www.mg.gov.pl/Fundusze+UE/POIG.
- Władze Wdrażające Programy Europejskie (2015), *Programy/Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka*, www.wwpe.gov.pl/programy/poig/.

REASONS AND METHODS OF PREVENT THE DIGITAL DIVIDE

Summary

The development of information technology is one of the fastest growing areas of life. They are increasingly present and sometimes they are the only way to realization of certain actions. In a society are the differences between those who have access to information technologies and those who do not have such access. This phenomenon is called as digital divide. This article tries to identify the reasons of the digital divide. The authors present many reasons of digital divide relating to particular social groups. Furthermore, in

the article are presented the methods of prevent the phenomenon of digital divide. These methods are illustrated by an example.

Translated by Marta Lipnicka, Artur Lipnicki, Sebastian Wojczyk

Keywords: digital divide, Internet, Internet access